

Bergvesenet

Postboks 3021, 7002 Trondheim

Rapportarkivet

Bergvesenet rapport nr BV 1142	Intern Journal nr	Internt arkiv nr	Rapport lokalisering Trondheim	Gradering Åpen
Kommer fra ..arkiv	Ekstern rapport nr	Oversendt fra	Fortrolig pga	Fortrolig fra dato:
Tittel Ørsdalen Wolframforekomst				
Forfatter H. Bjørlykke		Dato 29.06 1953	Bedrift Norsk Bergverk A/S	
Kommune Bjerkreim	Fylke Hordaland	Bergdistrikt Vestlandske	1: 50 000 kartblad 13123	1: 250 000 kartblad
Fagområde Prospektering	Dokument type	Forekomster Ørsdalen Wolframforekomst		
Råstofftype Malm/metall	Emneord W Mo			
Sammendrag Rapporten er et notat som inneholder en beskrivelse av Ørsdalen Wolfram gruver og de undersøkelser som til nå er utført av Norsk Bergverk A/S samt er forslag til videre undersøkelsesarbeider.				

HB/EH 29/6-53.

N O T A T.

Örsdalen wolframforekomster.

Beliggenhet.

Örsdalen wolframforekomster ligger i Örsdalen i Bjerkreim herred, Rogaland fylke.

Hovedfeltene ligger inne på fjellet på sydsiden av dalen på gården Hovlands grunn 5 - 700 m. over dalbunnen. Fra dalbunnen er det også drevet to stoller med mange tverrslag i den hensikt å skjære de malmførende soner i dalbunnens nivå. Disse har bare truffet forholdsvis fattige impregnasjonsmalmer.

Örsdalen har ikke veiforbindelse med riksvei, så all transport til og fra dalen må foregå med båt over det 17 km. lange Örsdalsvannet.

Historikk.

Forekomstene har vært i drift fra 1904 til 1918 og fra 1937 - 1944 og har tilsammen produsert skeidemalm med et innhold av ca. 58 t. wolframoksyd (WO_3) og ca. 32 t. molybdenglans (MoS_2).

Geologi.

Ertsmineralene på forekomstene er wolframit og scheelit.

Wolframit er en jernwolframforbindelse med ca. 75 % wolframoksyd (WO_3). Egenvekten er 7,0 - 7,5.

Scheelit er et kalsiumwolframat med ca. 80 % WO_3 og med en egenvekt på ca. 6.

På grunn av de høye egenvekter er disse wolfram-mineraler forholdsvis lette å anrike ved bordvasking. Scheelit lar seg også anrike ved flotasjon.

Videre opptrer det på en rekke av forekomstene betydelige mengder molybdenglans, som er en molybdensvovelforbindelse. Molybdenglans lar seg lett anrike ved flotasjon.

Feltet er oppbygget av et eldre bergartskompleks av granitt med innesluttete flak av mørk amfibolitt (hornblendeførende bergart).

Disse bergarter er gjennemsatt av en yngre granitt og dens rest-løsninger som har dannet apliter (finkornede graniter), pegmatiter og kvartsganger. Disse oppløsninger har også inneholdt wolfram- og molybdenforbindelser som har dannet wolfram-mineraler og molybdenglans.

I granitten har de ertsførende oppløsninger vesentlig fulgt sprekkesoner og har dannet forholdsvis rike wolframit- og scheelitførende kvartsganger. I amfibolitten derimot har oppløsningene vesentlig fulgt fine spalter og riss og dermed dannet fattigere impregnasjonsmalmer. Disse fører vanligvis scheelit som eneste wolfram-mineral, men er ofte rike på molybdenglans.

Man har således i Örsdalsfeltet to typer malm:

- I. Rikmalm. Større wolframit- og scheelitførende kvartsganger eller systemer av slike. Eks. Schaanings Grubes malmsone og antagelig to andre malmsoner inne på fjellet.
- II. Impregnasjonsmalm. som inneholder fine innsprengninger og årer av scheelit, fortrinnsvis i amfibolit. Store malmengder av denne type er påtruffet ved driften av stoll I og stoll II i dalbunnens nivå.

Videre undersøkelsesarbeider.

Diamantboring.

Der vil i løpet av sommeren bli boret en rekke diamantborhull fra dagen for å søke efter Schaanings Grubes malmsone, mellom denne grube og wolframsyken som ligger ca. 300 m. sønnenfor inne på fjellet. Videre blir der boret et kort hull fra stoff i tverrslag 8st i stoll I for å søke efter Schaanings Grubes malmsone i dalbunnens nivå.

Der vil også bli boret fra tverrslag 11 på stigning for å følge fortsettelsen av en malmsone som er påtruffet i stigort i tverrslag 12.

Da man for øyeblikket synes å være kommet ut av malmsonen i orten i Schaanings Grube, må der også bores en rekke korte hull for å bringe klarhet i forholdene her.

Ortdriving.

Orten i Schaanings Grube vil bli drevet videre mot syd henimot wolframsynken.

Der vil også bli foretatt en del undersøkelsesarbeider i wolfram-synken og et par andre forekomster på fjellet hvor der er funnet wolframit på de gamle berghalder.

Oversikt over A/S Norsk Bergverks undersøkelsesarbeider og produksjon i Ørsdalen.

A/S Norsk Bergverks undersøkelsesarbeider i Ørsdalen ble påbegynt sommeren 1951.

Av økonomiske grunner ble hovedarbeidet lagt på Schaanings Grube da undersøkelsesarbeidene her kunne kombineres med en mindre produksjon av rikmalm som kunne betale en del av utgiftene.

De fattigere impregnasjonsmalmer i stoll I i dalbunnen var tidlige re analysert. Det ble som kontroll på disse analyseresultater utskutt et større parti i ortveggen i tverrslag 12 V for analyse.

En har også påbegynt en del undersøkelser i Mjåvassknuten i den såkalte Wolframsynk.

Videre er planlagt undersøkelser av Hovlandgrubene inne på fjellet vest for Mjåvassknuten.

Den avsides beliggenhet og mangel på vegforbindelse til Ørsdalen har medført at A/S Norsk Bergverk har måttet utføre ganske omfangsrike anleggsarbeider før de virkelige undersøkelser kunne begynne. Disse arbeider er ennå ikke helt ferdige, en venter at det vesentlige skal være undagjort i slutten av juli 1953. En har under de forberedende arbeider stort sett fulgt den linje at anlegg som var nødvendig for undersøkelsene ble bygget såpass rommelige at de også vil være tilstrekkelige for en eventuell mindre drift senere.

Av anleggsarbeider som er foretatt kan nevnes:

Fullstendig oppussing av fem leiligheter, kontorer, mannskapsbrakke og velferdsanlegg i dalbunnen og mannskapsbrakke på fjellet.

Kraftstasjonen er utbedret og isolert mot lynnedslag. På fjellet er bygget ny mannskapsbrakke med plass til 16 mann, og i dalbunnen er bygget reparasjonsverksted. Transportproblemet til Schaanings Grube ble først løst midlertidig med en provisorisk taubane til en hylle over gruben og heisforbindelse fra gruben, en ny taubane av mer permanent karakter direkte fra Schaanings Grube til dalen er under bygging. Denne vil bevirke at malmtransporten fra Schaanings Grube til dalbunnen blir betydelig billigere og vil lette det videre undersøkelsesarbeide.

Det er anskaffet utstyr for de bergmessige undersøkelser og diamantboring, og gammelt utstyr som kompressorer etc. er overhålt. Grubetransportsystemet i Stoll I og Schaanings Grube er utbygget og røرنett for trykkluft og spylevann er montert. I stoll I er også montert nytt ventilasjonsanlegg.

De bergmessige undersøkelsesarbeider som til dags dato er foretatt av A/S Norsk Bergverk er følgende:

1: Schaanings Grube: Inndrift 67 m. stoll og 23,4 m. tverrslag og stigort. Beregnet malmmengde i dette parti er ca. 16.000 tonn malm med gehalt 0,5 - 0,7 % WO_3 .

2: Stoll I: Ialt er her drevet 57,30 m. ort, hvorav 46,75 m. tverrslag og orter mot øst for eventuelt å finne igjen malmsonen fra Schaanings Grube. Spesielt ble tverrslag 10 drevet 30,25 m. i denne hensikt, men uten å finne malm. Videre undersøkelser pågår med diamantboring.

I tverrslag 12 V har en med utgangspunkt i et forholdsvis rikt parti drevet 10,55 m. stigort i retning mot SØ og med stigning 45° . I denne er påtruffet en forholdsvis god malm, idet orten har fulgt en kvartssone, som etter utseende minner noe om kvartsgangene i Schaanings Grube. Wolframit er imidlertid ikke funnet hittil.

3: En berghald på ca. 5000 tonn avfallsmalm fra skeidedrift i Schaanings Grube er prøvetatt og analysert med et gjennomsnittresultat på 0,30 % WO_3 .

Ved siden av undersøkelsene har en i forsøkshensikt sendt 330 tonn gammel avfallsmalm etter skieding og 300 tonn ny utstrosset malm til Kongsberg Sølvverk for prøveoppredning. Prøveoppredningen av disse partier ga et utbytte på 15,75 tonn konsentrat med en gjennomsnittlig gehalt av 62,5 % WO_3 , d.v.s. et totalt salgsutbytte på 9,8 tonn WO_3 .

I løpet av mai og juni 1953 er videre utskiedet 0,585 tonn skiedemalm med et innhold på ca. 60 % WO_3 , d.v.s. 0,351 tonn WO_3 . Totalt har A/S Norsk Bergverk således produsert ca. 10 tonn WO_3 i salgsprodukter.

Som foreløbig resultat av A/S Norsk Bergverks arbeider i Ørdsalen kan en gi følgende tabell over funnet og sannsynlig malm:
(se s. 6).

HB/EH 1/7-53.

- 6 -

Sted	Schaanings Grube			Stoll I			Berghald			Totalt		
	Tonn	% WO ₃	Tonn WO ₃	Tonn	% WO ₃	Tonn WO ₃	Tonn	% WO ₃	Tonn WO ₃	Tonn	% WO ₃	Tonn WO ₃
Beregnet malm	16000	0.5-0.7	80-112	17000	0.19	33	5000	0.3	15	38000	ca. 0.35	ca. 135 t.
Samnsynlig malm	75000	0.5	375	30000	0.2	60				105000		ca. 4.35
Mulig malm		Betydelig		Betydelig						Betydelig		

amfibolitt
granittgneis

